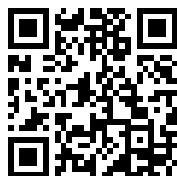
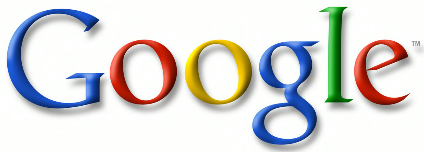
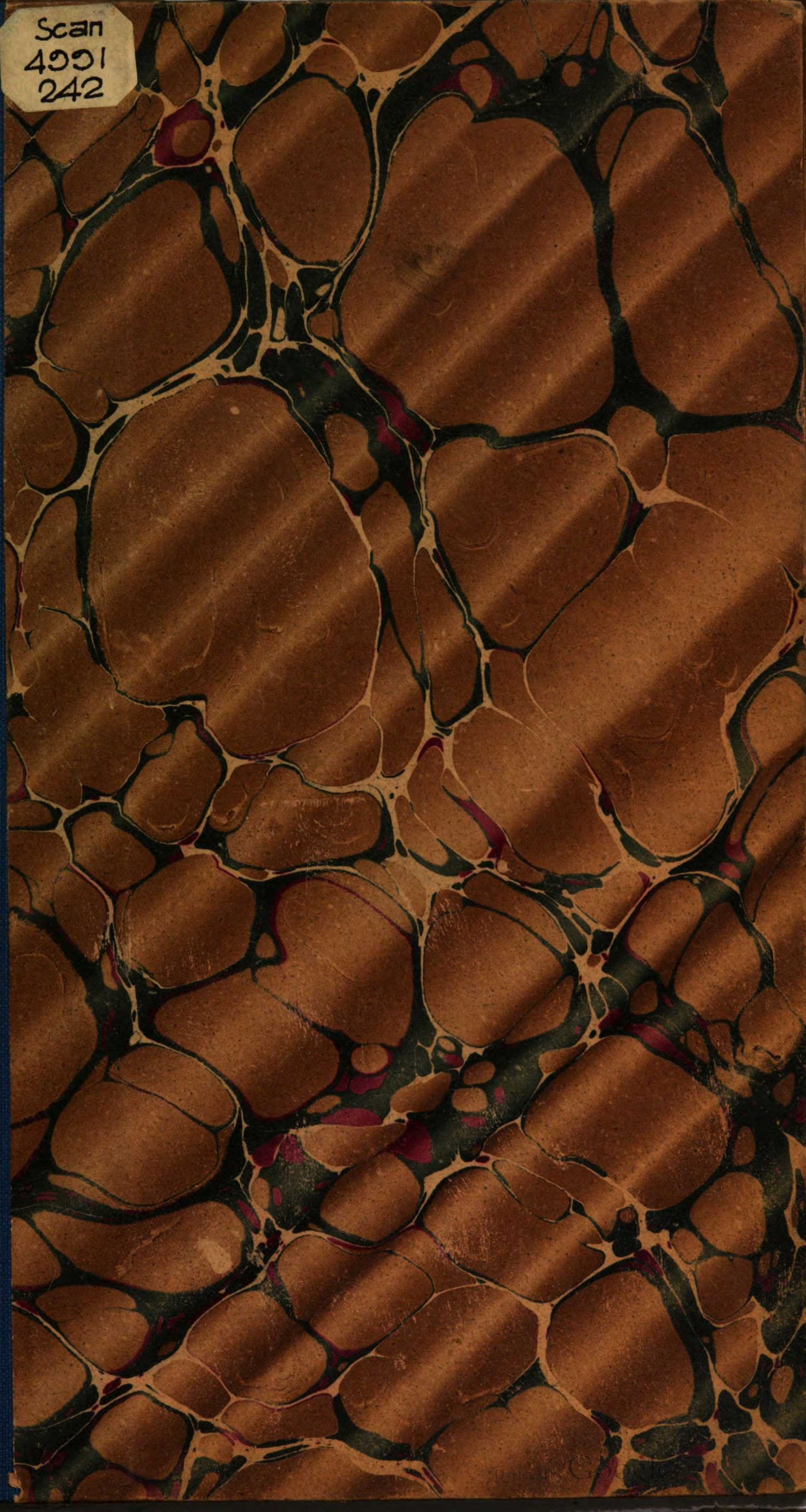

Jónsson - Om Svarfdæla Saga - 1884

HARVARD COLLEGE LIBRARY
VE RI TAS
ICELANDIC COLLECTION
FORMED BY KRISTJÁN KRISTJÁNSSON
Given in Memory of
WILLIAM HENRY SCHOFIELD
Professor of Comparative Literature 1906-1920
by his Wife
MARY LYON CHENEY SCHOFIELD
6th April 1931

112

Til [redacted]

[redacted]

fra' Finni

OM

SVARFDŒLA SAGA.

AF

FINNUR JÓNSSON.

Særtryk af Aarbøger for nord. Oldk. og Historie, 1884.

KJØBENHAVN.

THIELES BOGTRYKKERI.

1884.

OM SVARFDŒLA SAGA.

Af FINNUR JÓNSSON.

I min ifjor udkomne udgave af denne saga har jeg i fortalen side xxxvi angivet de resultater, jeg er kommen til angående dens forhold til Landnáma, dens tilblivelsesmåde og redaktion, dens heraf fölgende historiske betydning osv.

Hvad det förste punkt angår, har jeg bevist, at sagaforfatteren aldeles ikke har kendt Landnáma, men skal forövrigt indskrænke mig til at henvise til, hvad der i så henseende er bemærket i fortalen s. xxviii–xxxi. Endvidere har jeg dér s. xxxii–xxxiii bevist, at »Ljótólfr goði í Svarfaðardal« (Ldn. 238) må være identisk med den i Svarfdœla omtalte »Ljótólfr goði«, samt at der intet er i vejen for, at »Valla-Ljótr« er dennes sön. Endelig har jeg antaget det som det sandsynligste, at sagaens forfatter selv har været en Svarfdœling (s. xxxv–xxxvi), på grund af hans udviste store lokalkundskab.

Hvad det andet punkt angår, sagaens tilblivelsesmåde og redaktion, så havde jeg ikke lejlighed til dér at fremsætte mine undersögelser herom og disses resultater, men bemærkede s. xxviii, at disse vilde fremkomme på et andet sted; det er disse undersögelser, jeg her tillader mig at forelægge.

Jeg vil da först meddele de anskuelser, adskillige lærde have udtalt om denne saga, uden at de dog, som det synes, have gjort den til genstand for en indgående specialundersögelse.

P. E. Müller siger i sit Sagabibliotek I, 306—7: »... midlertid kan dog Sagaen i sin nærværende Form neppe

være ret gammel. Dens förste Deel bliver mistænkelig, fordi hvad der fortælles om den ældre Thorstein har intet karakteristiskt, og seer ud som Kopi efter andre Fortællinger. Liot den Blege og Molde ere almindelige Vikingsnavne.... I det fölgende om Klaufe forekommer meget fabelagtigt, ikke blot at han, der havde i Live været en uregierlig Mand gaaer igien, thi det var den almindelige Tro, men at dette Giengangerie beskrives her ganske anderledes end i andre Sagaer. Den Afdöde viser sig om Dagen, synger Vers, der ikke ere i den gamle Stil, og hielper engang sin Frende i et Slag, i det han tager sit Hoved mellem Hænderne og slaaer paa Fienden. Den sidste Deel af Sagaen har meget usandsynligt om Ingvildes Mishandling og hendes Uböielighed.... Sagaen er i sin nærværende Form neppe ældre end det fiortende Aarhundrede, men der har vist nok været en langt tidligere Fortælling om de samme Begivenheder«.

N. M. Petersen udtaler sig i »Historiske fortællinger om Islændernes færd hjemme og ude« (4. bind 1. udg. 1844) således (i anm. s. 281): »Den hörer ikke til de bedste Sagaer, ikke engang til de gode, og har kun nogle faa ejendommelige Træk, men meget Trivielt og Usandsynligt. Man har især dadlet Slutningen, alt hvad der berettes om Ingvilde; det kan heller ikke nægtes, at Behandlingen er uheldig, men Tanken selv forekommer mig dog ikke at være uden Værd; man maa uvilkaarlig komme til at tænke paa Shakspeares Skuespil, Tæmningen af en Havgasse, eller paa Æventyret om Griseldis«.

Guðbrandur Vigfússon i »Safn til sögu Íslands og íslenzkra bókmennta« s. 389—91: »En hvað tveimr hinum fyrstu (ɔ: Svarfdœla og Þorleifsþáttr) viðvíkr, þá eru þær svo blandnar og ýktar, að nú er vandhæfi, að lesa sundr rétt frá raungu..... Fæstu af því sem segir í Svarfdælu verðr komið heim við rétt tímatal, og liggr þá næst við að halda, að eldri sögum sé hér blandað saman við, sem

gjörzt hafa í forneskju. Þegar litið er á sjálfa söguna, er og sem tveim umferðum sé slengt saman .... (allar vísur í Svarfdælu eru og mjög forneskjulegar) .... Vili menn taka Svarfdælu sem sanna sögu, þá er fátt á henni að græða, og verða menn ekki að fróðari hvað landnámum viðvíkr; en sem fornsaga er hún mjög merkileg«. I fortalen til Sturlunga (Prolegomena) s. lv siger samme lærde forfatter: »Svarfdæla Saga, the coarsest and worst of the Islendinga Sagas, told in a rough confused way, seldom rising to a higher level, but preserving to us some few notices of the old heathen life and manners .... The story mentioned in Landnama is not our Saga, but a better one, which may never have been written down .... The beginning (ch. 1 to the middle of ch. 10) is an undoubted forgery of the sixteenth or seventeenth century«.

R. Keyser (Efterladte Skrifter I, 493): »Svarfdælasaga, omhandlende Begivenheder fra det 9de og 10de Aarhundrede og Floamannasaga .... have begge kun ringe historisk Verd, eftersom de sande Begivenheder, som ligge til Grund for Beretningen, aabenbare ere i höj Grad udsmykkede med æventyrlige Tilsætninger, der som oftest ikke engang have den Fortjeneste at gjöre Fortællingen underholdende«.

Dr. K. Maurer kalder sagaen for »völlig unzuverlässig« i sit skrift »Island von seiner entdeckung osv.« s. 13.

Gustav Storm (Snorre Sturlassöns historieskrivning 1873 s. 58): »Denne er en senere, eventyrlig Bearbeidelse (fra 14de Aarh.) af en ældre Saga, der allerede citeres i Landnáma i en ældre Skikkelse«.

Dette er nu de forskellige domme om sagaen, og man kan i grunden sige, at de ligner alle hverandre deri, at de erklærer den for at være eventyrlig, ung og historisk upålidelig. Derimod går de ikke nærmere ind på at forklare sagaens oprindelse, og jeg tror ikke, at de her nævnte lærde har undersögt sagen tilstrækkelig. Deres dom kan jeg

på forhånd tildels underskrive, men vil nu söge at give præmisserne, og så nöjere præcisere dommen.

Således som sagaen nu er, kan den deles i to hovedafdelinger, bestemte ved den store lakune i 10. kapitel. Den sidste kan igen deles i to dele, hvoraf den förste går til Karl den rödes fald (i 27. kap.), den sidste udgör resten, indeholdende Karl den unges hævn over Yngvildr fagerkind.

Den förste hovedafdeling er i fölge Guðbr. Vigfússons oven anförte mening i Prolegomena ikke ældre end fra 16. eller 17. århundrede. I fölge dette skulde altså hele begyndelsen være gået tabt, og en mand »i det 16. el. 17. århundrede.« have lavet en ny, men — hvorfor mangler så noget? Var det en spög af denne forfatter at höre op efter at have lavet de ni tiende dele?, eller er det tænkeligt, at den smule, der fattes, kan være gået tabt fra den tid af, da begyndelsen i »det 16. el. 17. årh.« blev lavet, og indtil Jón Erlendsson afskrev det hele ved midten af det 17. årh.? Intet af disse spörsmål kan besvares bestemt, men den overvejende sandsynlighed er aldeles imod en sådan antagelse. Hr. G. Vigf. har heller ikke angivet nogen som helst grund, end sige bevis for denne antagelse, og desuden er denne tidsbestemmelse, »i det 16. el. 17. årh.«, så aldeles ubestemt, at den i virkeligheden ikke siger noget som helst. — Ser man på fremstillingen og sproget, som er det eneste, man har at holde sig til, kan jeg for min del ikke indse andet, end at begge dele ere lige så klassiske eller, om man hellere vil, lige så uklassiske som i den övrige del af sagaen, og jeg tror ikke, at man i den tid vilde have skrevet et sådant sprog. Jeg skal i denne henseende minde om ord som *roskinn* (i den klassiske betydning) I, 17; *at krytja um* II, 16; *hnakkr* II, 54; *kerlaug* II, 59; *seilamöttull* II, 64; *hljóðlátt* (hljóðlæti) VII, 59 osv. osv. Ganske vist findes der gjennemgående en mængde uklassiske ord og vendinger, men dette er tilfældet med ethvert papir-

håndskrift af enhver saga; afskriverne forandrede nemlig gamle ord, som i deres tid var gået af brug og derfor var mindre forståelige for mængden, og erstattede dem med moderne udtryk. Jeg skal i så henseende minde om et ret oplysende exempel, taget af Reykdœla saga 26, 21; her står i alle papirhåndskrifter ordet *góðbrjóstaðr* (misericors), et også nu til dags vel bekendt ord. Havde man nu her ingen skindhåndskrifter, vilde ingen falde på, at forandre noget, og dog er udtrykket uklassisk og ikke oprindeligt; der står nemlig i skindhåndskriftet *armvitigr*, som betyder det samme. Heraf indses tillige, hvor mislig en sag det ofte kan være altid bestemt at ville skelne mellem, hvad der er klassisk og uklassisk. For nu at vende tilbage til Svarfdœla, så findes også sådanne uklassiske udtryk i de övrige dele af sagaen, med andre ord: uklassisk lydende ord og vendinger i den förste del beviser på ingen måde dennes uægthed i modsætning til resten. Hvor meget der her er forandret, kan naturligvis ikke siges, og det er unyttigt at söge at udfinde det; thi alt dette beror til syvende og sidst på vilkårligheder, da vi her ingen skindbog har til kontrol. Men at vi ikke alle steder har sagaen i dens oprindelige form, kan man dog se ved at sammenligne papirhåndskrifterne med det eneste skindblad, der heldigvis er bevaret. Vi finder i den sidste del, i 23, 76, i papirhåndskrifterne, en sålydende sætning: *svá brytjum vér grísana Grundarmenn, aldrei meira en í tvá.* Her vilde vi ikke falde på at forandre noget, og dog hvor forstyrrende, hvor intet sigende, ja hvor dumt lyder ikke i grunden denne tilföjelse: *aldrei meira en í tvá.* Hvor uendelig simplere, fyndigere og udtryksfuldere lyder ikke det blotte: *svá brytju vér grísuna Grundarmenn*, som skindbladet har det. — Dette exempel, ikke hentet fra den förste del, må vi her lade os nöje med som et »instar omnium«; men den slutning, jeg drager af alt dette, er, at der fra sprogets side intet kan indvendes imod den förste dels ægthed, mere end imod den hele sagas. Hvad

indholdet og fremstillingen angår, siger P. E. Müller ganske vist, at »den förste del bliver mistænkelig«, fordi hvad der dér fortælles om den ældre(?) Thorstein, ikke har noget karakteristisk og ser ud, som om det var »kopi efter andre fortællinger«. Dette er meget rigtigt i det hele taget; kun det må jeg sige, at den vistnok kun middelbart er lavet efter andre sagaer. Forestillingerne om de gamle bersærker og vikinger fik efterhånden en fast skikkelse, og der dannedes en sum af visse fælles egenskaber, der så udgjorde et totalbillede af en gammel bersærk (eller viking). At der omtales vikinger i den förste del, således som det er tilfældet, viser altså efter min mening ikke andet, end at den er skrevet forholdsvis sent; og ser man hen til den sidste del af sagaen, til hvad dér siges om bersærken Klaufi, så er det af selvsamme karakter, såvel hans fremfærd i livet, som spögeriet efter hans drab, hvilket også efter P. E. Müllers mening viser en yngre oprindelse og kun almindelige forestillinger. Hvad der fölger heraf er nu dette, at begge sagaens dele står på samme trin, viser hen til den samme tid; men vi får også det resultat, at denne tid er forholdsvis sen. Nu kunde det indvendes, at den förste del er for langtrukken i forhold til det övrige. Dette kan ikke helt nægtes; men for det förste ved man ikke, hvor meget der mangler, og for det andet måtte det være sagaforfatteren magtpåliggende at skrive lidt udförlig om den svarfdölske hovedslægts oprindelse, om stamfaderen, Þorsteinn svörfuðr's karakter, opfostring og ungdomsbedrifter, för end han kom til Island. At Þorsteinn Þorgnýsson i den förste del er identisk med Þorsteinn svörfuðr i den sidste, tvivler jeg ikke et öjeblik om, skönt det, som G. Vigf. i »Safn« I, 390 siger, ikke til fulde lader sig bevise[1]). Dette

[1]) Om P. E. Müller har tænkt sig, at disse vare forskellige, da han taler om den ældre Thorstein, er mig ikke tilstrækkelig klart.

fremgår af sagaens hele karakter og anlæg. Var det ikke tilfældet, måtte man vel antage, at den förste var den sidstes bedstefader; men til at fortælle om den ældre Þorsteinn indtil hans död, så om hans sön, og så om den förste halvdel af Þorsteinn svörfuðr's liv, tror jeg ikke, at der har været plads, hvor den store lakune nu er. Enhver, som kender lidt til de senere romantiske sagaer, dels halvhistoriske dels uhistoriske, f. ex. fortællingen om Gunnar keldugnúpsfífl osv. osv., hvor sagaens helt netop i sin opvæxt »*liggr. i elda-skála*« og opförer sig næsten som en idiot, han kan ikke lade være at tænke om Þorsteinn Þorgnýsson: »der har vi manden, der har vi sagaens helt«. Men hele fremstillingen peger netop paa en sen tid, da forestillingerne om den slags personer var blevet til et totalbillede. Noget lignende siges om Víga-Glúmr i dennes saga og Grettir i Grettla (Glúma V, 33-9, Grettla 14. kap.). Om den sidste siges der endogså udtrykkelig (i slutn. af det anförte sted): »eigi lagðist hann í elda-skála«, hvilket viser, hvor almindeligt dette, ialfald forestillingerne derom, har været. Þorsteinn Þorgnýsson's og Þorsteinn svörfuðr's karakter er også den samme, som netop går igen i hans sönnesön Karl ungi. Det forekommer mig således utvivlsomt, at sagaforfatteren har ment, at den förste og den sidste Þorsteinn var én og samme person. — At vise, hvor uhistorisk den förste del er, synes mig aldeles unödvendigt; det hele viser sig strax at være opdigtet. Resultatet er altså fölgende: den förste del har virkelig udgjort begyndelsen af sagaen fra förste af; Þorsteinn, sön af Þorgnýr herse, er identisk med Þorsteinn svörfuðr, men hele fremstillingen tyder på en *sen* affattelsestid.

Hvad nu begivenhederne, de berettede fakta i den sidste hoveddel af sagaen angår, så er de dels sådanne, som kan kontrolleres af andre ting, ved andre kilder, dels sådanne, hvorved dette ikke lader sig göre.

Ved hjælp af Landnáma (s. 208) kunne vi således se, at Þórarna (Landnáma's Goðrún) ikke er bleven rövet af vikingen (Ldn.'s Hafþórr, sagaens Snækollr), men givet denne af faderen, og at han har været en ven af Karl den röde; med andre ord, sagaens beretning herom må være opdigtet, og det sande kun for så vidt bevaret, som denne datter af Þorsteinn virkelig har existeret, men vistnok aldrig er kommet til Island. Endvidere meddeler Ldn. s. 202 oprindelsen til navnene »Siglufjörðr« og »Siglunes« anderledes og vistnok rigtigere end sagaen, 13. kap. 38. l. I det hele taget viser sagaforfatteren en stærk tilböjelighed til at forklare oprindelsen af stedlige navne; således i det nævnte tilfælde, hvor han må antages at have uret; endvidere med hensyn til navnene Stafshóll og Deildardalr 13, 29-30, hvilket kan være rigtigt; Óláfsfjörðr, Heðinsfjörðr, Svarthöfðasteinar, 13, 35-9, Skorðumýrr 15, 10-11, Birnunes og Kötlufjall 16, 3-4, Hranarek 16, 16 (selve navnet er usikkert), Kolbeinseið 21, 22-3, Skíðadalr 24, 91-2, hvoraf en del måske er rigtig. Hertil kunne vi föje forklaringen af navnet Eikisík i begyndelsen af 15. kap., hvor der er tale om, at et skib bliver bygget. I anledning heraf omtales skov og egetræ; men dr. K. Maurer bemærker i »Island von seiner entdeckung osv.« s. 13, at denne beretning åbenbart beror på en aldeles »vilkårlig« forklaring af navnene Eikibrekka og Eikisík; thi oldn. *eik* betyder simpelt hen et træ, og ikke blot eg, og findes endogså brugt om frugttræer, ikke at tale om, at det ofte i poesien bruges om træ i almindelighed. Hertil må jeg fuldstændig slutte mig.

I 13, 43-4 omtales en *Höskuldr lögmaðr* i Svarfaðardalen, ved midten af det 10. årh., og hans gård, »Höskuldsstaðir«, som et tingsted. Herom siger nu Maurer i »Die Entstehung des Isl. staats« (1852) side 135: »Wir wissen, aber freilich nur aus einer wenig verlässigen Sage, dass in der ältesten Zeit bereits im Svarfaðardalr ein Ding gehalten wurde; da dieses Thal nach Durchführung einer geordneten

Bezirksverfassung keine eigene Dingstätte mehr besitzt, muss sich diese Angabe wohl auf eine Ueberlieferung aus sehr alter Zeit stützen«, — og om »lögmenn« på Island til den tid i en note s. 128 i den isl. oversættelse af samme skrift: »þær tvær sögur, Hávarðar saga Ísfirðings og Svarfdœla saga, sem eru þær einu, er þessi skoðun er á byggð (nemlig at der har været lovmænd så tidlig), eru, eins og þær eru nú til, hvergi nærri nógu áreiðanlegar til þess, að leiða af þeim einum slíka ályktun; má vera, að sá, er síðar endursamdi sögur þessar, hafi ætlað, að *lögmenn* hafi einnig verið til áður á tíðum, eins og þeir vóru til þá er hann var uppi«. Som bekendt var det i Islands politiske liv et særlig vigtigt hverv at huske lovene udenad, fremsige dem på altinget, og på opfordring sige, hvad der var lov eller ikke i omtvistede retsspörsmål (se Grágás III, 649-50); den mand, der havde dette hverv, var »lovsigemanden«. Dette navn hörte op at existere år 1272, da lovmændene (*lögmenn*) indsattes; den förste var »Sturla lögmaðr þórðarson«. Dette bevirkede, at man glemte den gamle titel og kaldte dem, der havde været lovsigemænd for lovmænd, hvilket sidste findes i annalerne og i Melabók af Ldn. Dette tjener til at bevise, at sagaen må være forfattet en rum tid efter 1272. Men da der ellers aldrig findes exempler på sådanne lovmænd (et slags herredsfogder) i den gamle literatur, da der öjensynlig her ikke er tale om en lovsigemand, da hertil endvidere kommer den vigtige omstændighed, at en gård *Höskuldsstaðir* ikke kendes og synes aldrig at have existeret (jfr. Kålunds Historisk-topogr. beskr. af Island II, 97), så synes det nödvendig at måtte sluttes, at alt, hvad der i sagaen berettes om denne Höskuldr som sådan, tinget og gården, er uhistorisk. Forf. har fölt trang til at indföre en person som dommer, da han kom ind på at skildre en trætte, en strid imellem folk i dalen, og har givet ham den meget uheldige betegnelse en lovmand. Måske har han dog havt gamle beretninger, en

tradition om en i dalen boende mand Höskuldr, hvem han har tildelt denne rolle.

Den almindelige mandebod (manngjöld) var i fristatstiden som bekendt for en fribåren mand et hundrede i sölv (hundrað silfrs) eller, hvad der omtrent er det samme, 3 mark (merkr) sölv. Af utallige exempler vil jeg lade mig nöje med at anföre et sted af Ljósvetninga saga 17, 71-8 (i Íslenzkar fornsögur I): »ek geri á hönd Þóri hundrað silfrs, ok veit ek, at þat eru *stinn* manngjöld«. For en ufri betaltes kun det halve. Vor saga sætter nu en mandebod snart til »sex hundruð silfrs« (for Þórðr fangari, 15, 49, for Ørn 16, 31, for Björn 16, 45), snart til »tólf hundruð« (for Hrani 16, 28-31). Hertil kan föjes, at Karl den unge sælger Yngvildr fagerkind snart for 3 hundrede, hvad köberen dog finder dyrt (29, 31-2), snart for 6, uden nogen sådan bemærkning (31, 11). Imod dette kan der nu stilles, at Þorkell Skíðason tilbyder Karl den unge 3 mark sölv som faderbod (27, 58; 70). Man kan dog af sagaen ikke se, om dette antages for tilstrækkelig bod; snarere turde man have grund til at antage, at forf. har ment, at det ikke var det, men har ladet Þorkell tilbyde Karl en så lille sum for dobbelt at forhåne og krænke ham, först ved selve tilbudet og så ved summens lidenhed. I al fald kan dette sidste ikke slå en streg over alle de förste exempler, som viser, at forf. ikke har været på det rene med sagen og udgivet noget for at være historisk i det 10. årh., som ikke var det. Men grunden hertil må antages at være forf.s uvidenhed om de rette forhold (således som vi også have set det ved Höskuldr lögmaðr). Dette peger nu også på en meget sen affattelsestid; mandeboden forandredes nemlig meget i tidens löb. I afhandlingen »de centenario« bag ved Kristni saga (1773) udsiges der allersidst (s. 173-4): »Coronidis loco monere juvat, durante ethnicismo, & primis religionis christianæ in Islandia temporibus, multam ob cædem viri liberi *centenarium argenti* vel duas marcas cum dimidia æqvasse, his enim

temporibus, qvibus homicidium gloriæ potius qvam crimini ducebatur, talis multa parva admodum fuit...... Sed post medium circiter seculi duodecimi usqve ad medium seculi seqventis hæc multa paulatim crevit, ita ut ob cædem hominis, etiam plebeji, qvattuordecim, viginti qvin & viginti octo marcæ argenti persolverentur, & ob cædem Optimatis triplex vel major mulcta«. Heraf kunde man slutte, at forf. havde overfört sin tids höje mandebod på den gamle tid, fristatstiden før og ved år 1000.

Af andre ting, som historisk kan kontrolleres, vil jeg endnu anföre, at når der i 24, 1-3 siges, at Ljótólfr goði skulde ægte Þórdís, datter af Guðmundr gamle på Möðruvellir, kan dette ikke være rigtigt. Herom skal jeg anföre G. Vigf.s ord i »Safn« s. 391: »Til merkis um, hve lauslega sagan er skeytt við tímatal, er það eitt með mörgu, er sagt er, að Þórdís, dóttir Guðmundar gamla (ríka) á Möðruvöllum, hafi verið heitin Ljótólfi (kap. 20), en Þórdís giptist Sörla Brodd-Helgasyni einum hundrað vetrum eptir landnám (Ljósv. s. kap. 5)«. Endvidere er det en overdrivelse af det faktiske, hvad der siges om Ljótólfr's »mange gæve frænder over hele Island« 21, 48-9. Til slutning er hele historien om Skíði i Irland og hans kampe dér i 31, 40-4 en ren opfindelse af forf., som ikke har og ikke kan have noget med de historiske kendsgærninger at göre. Dr. Joh. Steenstrup har heller ikke i sine böger taget det ringeste hensyn hertil. Men fortællingen viser, hvor længe beretningerne og mindet om den gamle vikingetid levede, skönt den også på den anden side viser, at man i kronologisk henseende ikke var på det rene hermed.

Af alt dette og flere andre småting, som det her er unödvendigt at anföre, fremgår klart og tydeligt, at meget af det, vi kan kontrollere, er urigtigt, lavet og viser forf.s ukyndighed med hensyn til hele oldtiden, og at det således peger på en sen affattelsestid.

At det nu ikke er bedre bevendt med de begivenheder og

ting, vi ikke kunne dömme om ved hjælp af andre kilder, er allerede nu så at sige givet, og ser vi lidt nöjere på enkelte af disse, röber de sig for den sunde forstand som opdigtede, og det ikke engang altid i den klassiske oldtids ånd. Der kan ikke her være tale om at påvise alt dette i det enkelte; vi må lade os nöje med nogle få exempler, hvilket også må antages at være tilstrækkeligt.

Hvad der for det förste berettes om Klaufi's drab i 22. kap., må ved förste öjekast vise sig at være lavet; det kan ikke være gået således til, og dette fremgaar desuden klart af Þórleifr jarlsskálds vers, som forudsætter alt andet end et snigmord af den beskaffenhed, sagaen omtaler (jfr. sætningen: »sverð tók at grenja í malma veðri« = sværdet begyndte at bröle i [malmenes storm =] kampen). Endvidere er det usandsynligt, hvad der siges om adskillige kampe mellem Ljótólfr og Karl den röde. Ikke mindre urimeligt er, hvad der berettes om Karls tog til Gríss gård, efter at han har fået anelse om Klaufi's drab. Han hörer, at Þórleifr er der til stede, uden dog at göre ham noget, som han dog måtte vide havde dræbt Klaufi eller i al fald været med dertil, og i dets sted dræber han Gríss; Þórleifr omtales ikke mere for denne gang. — Karl den unges udenlandsrejser, hans vikingetog med Björgólfr og gentagne salg af Yngvildr bærer altfor meget det urimeliges og det uhistoriskes præg til at miskendes. Således kunde vi blive ved med at påvise historiske urimeligheder; men disse vil enhver læser af sig selv finde. Når nu hertil kommer, at versene tildels peger på noget andet end sagaen og er i uoverensstemmelse med den (min udgave s. 144; 147; 150), hvilket ganske vist også, men i meget ringere grad, findes i andre pålideligere sagaer, så kan der med fuldeste ret heraf sluttes, at sagaen i det hele taget er uhistorisk og derfor upålidelig. Man må altså tage sig i agt for at anföre den som hjemmel for det og det, og så bygge videre herpå. Af overensstemmelsen med Ldn.

kan man dog se, at den hviler på historisk grundlag, og at gangen i sagaen i alt væsenligt er rigtig; skelettet er historisk, ködet og iklædningen digtning og det ingen god digtning. Udskiller man alt, hvad der hörer til det sidste, bliver omtrent fölgende tilbage som oprindeligt og historisk: Þórsteinn svörfuðr, sön af Rauðr rugga (Ldn.), herse i Naumudalir, er som ældre mand udvandret fra sin hjemstavn til Island, hvor han tager den dal i besiddelse, der siden hen opkaldtes efter ham, Svarfaðardalr; dette må være sket i landnamstidens sidste halvdel. Han bygger sin gård Grund i dalens vestlige del. Senere må det antages, at Ljótólfr Alreksson, som var kommen til den nordöstlige del af Island med sin farbroder, rejser vest på og nedsætter sig i dalens östlige del. Her bygger han sig gården Hof, hvis benævnelse står i forbindelse med hans gode-virksomhed, hvoraf han har fået sit tilnavn. Det er ikke muligt at bestemme, hvornår Þorsteinn er död, eller om Ljótólfr er kommen til dalen, medens han endnu levede; fra kronologiens side forekommer det mig rimeligst, at Karl den röde har været hövding i dalen, da Ljótólfr kom. Såsnart som der var bleven to hövdinger i dalen, var det en selvfölge, at uenighed, ja strid hurtig måtte opstå. Karl den röde har naturligvis ment at have forret til hele dalen og ikke villet tåle nogen ved siden af sig, end sige over sig. I begyndelsen synes Karl at have været den stærkeste og Ljótólfr's overmand, især medens hans söstersön Klaufi levede, som vel må antages at være födt i Norge, men tilligemed sin söster blev bragt til Island af Gríss gleðill, der senere ægtede hende. Klaufi har været en ren bersærk og umådelig vild, som ikke agtede nogen eller noget; han har med magt taget Yngvildr rödkind (eller fagerkind) til sin hustru, hvorved han er kommen i strid med Asgeirr rauðfeldr, hendes fader, og hendes brödre. Asgeirr er så tyet til Ljótólfr for at söge hjælp hos ham; dette har vel været det andet hovedstridspunkt mellem Karl og Ljótólfr. Jeg har i min

udgave s. 143-4 udtalt mig imod den mening, at Yngvildr skulde have været Ljótólfr's frille. For det förste ved Ldn. ikke af noget sådant og synes endogså at tale derimod; for det andet kan jeg ikke se rettere end, at det förste vers i sagaen 19, 104-11 peger hen på noget helt andet, nemlig at den mand, der hedder Hrólfr nefglita, har været Yngvildr's frier, ja, at hun måske har været hans forlovede. Sagaen synes at være i forlegenhed med denne person, og man får ikke rigtigt hold på ham. Så meget er klart, at han har været en god ven af Ljótólfr, hvilket meget godt kunde forklares derved, at han, ligesom Ásgeirr rauðfeldr, er tyet til Ljótólfr for desto bedre at kunne hævne sig paa Karl og Klaufi. Da striden således er kommen i gang, er det den förste vigtige begivenhed, at Klaufi bliver dræbt af Yngvildr's brödre, den senere bekendte digter Þórleifr jarlsskáld og Óláfr völubrjótr. Disse göres fredlöse, men kan ikke komme bort og opholder sig hemmelig om vinteren hos deres venner og frænder, hvortil også den snedige Gríss hørte. Denne har villet vise sig som god ven af begge parter, men har i grunden været paa Ljótólfr's side. Således må han antages at have hjulpet ham og brödrene i al hemmelighed, men Karl har dog kendt hans underfundighed, anet hans utroskab, og herfor dræbt ham. Til slutning bliver Karl dog overmandet af Ljótólfr og ikke længe efter dræbt. Herefter har Ljótólfr været så at sige enerådende i dalen, ja måske da först fået sin gode-værdighed. Karl den röde har havt flere sönner, som måske alle har været mindreårige (under tyve år) til den tid. Da den yngste, Karl, kaldt den unge, var bleven voxen, har han, skönt i det hele en sagtmodig, men hævngjerrig mand, ladet sig nöje med at tage hævn over dem, som nærmest havde foranlediget hans faders drab, navnlig Yngvildr og hendes anden mand Skíði, især dog den förste. Herfra stammer »skåret i Skíðis læbe«. Denne hævn har været temmelig stræng og brutal; men dermed har Karl også ladet sig nöje. Han har sluttet forlig

med Ljótólfr, måske ægtet hans datter og er rimeligvis flyttet bort fra dalen. Hans brödre har også været meget tilbageholdne fredelige mænd, og man kan sige, at efter Karl den rödes död er det forbi med hans slægts magt og anseelse i dalen, hvorimod Ljótólfr og hans sön Valla-Ljótr bliver enerådende. Dette fremgår klart og tydelig af den historiske Valla-Ljótssaga, hvor Halli, Karl den rödes sönnesön, siger til Guðmundr på Möðruvellir (kap. 2, 42-4): »þar hafa verit göfgir frændr mínir«, og Valla-Ljótr selv til den samme Halli (3, 44-45): »lengi hafa várir frændr við hnipptz; vera má at í kyn kippi«, i forbindelse med fölgende meget mærkelige ord 2, 79-80: »Ljótr var höfðingi yfir þeim frændum (ɔ: Karl den rödes efterkommere) ok unðu þeir frændr vel við þat«. Vi får således ved hjælp af Landnáma, Svarfdœla og Valla-Ljótssaga et i det hele og store tydeligt billede af dalens historie i omtrent 100 år.

Mere lader sig ikke sige med hensyn til det historiske ifölge Svarfdœla; ganske vist antager jeg, at der virkelig har været det i sagaen omtalte venskabelige forhold imellem Karl den rödes slægt og Óláfr bekkr's slægt, men hertil kommer jeg senere tilbage.

Efter at vi således har klaret os spörsmålet om sagaens forhold til det faktiske, kommer spörsmålet om sagaens tilblivelsesmåde, og det forekommer mig allerede nu, på grundlag af det sagte, at der kun kan gives ét svar herpå, nemlig, at *forfatteren har havt for sig meget gamle, tildels til lokaliteterne knyttede traditioner om dalens ældste beboere og historie, men dunkle og usammenhængende*, og fremdeles nogle gamle vers (thi ikke alle sagaens vers er unge), som han dog kun tildels har forstået. Alt dette har han så forsögt at sammenarbejde til et hele, hvorved han selv må have lavet gangen, beskrivelsen af kampene og deslige. Tiden lader sig allerede nu tilnærmelsesvis bestemme. Yderpunkterne er nemlig efter min mening givne derved, at der på den ene side omtales en lögmaðr,

hvilket navn, som omtalt, ikke existerede för 1272, men at sagaen på den anden side omtales i Þórleifs þáttr jarlsskálds, som findes i Flateyjarbók, der som bekendt er nedskreven i årene 1383—4. Men nu må der for det förste være gået en rum tid efter 1272, för den gamle benævnelse lögsögumaðr glemtes for det nye lögmaðr; for det andet må Þórleifs þáttr være bleven forfattet ikke så kort för »Flateyjarbók« blev nedskrevet, hvad der förer til, at Svarfdœla er bleven forfattet omtrent i det 14. århundreds **förste** fjerdedel, hvad der passer godt i alle henseender.

Hvad vi således er komne til, kan fremdeles bestyrkes ved at undersöge sagaens redaktion i det hele taget, og dens personer.

Enhver, der læser sagaen med lidt eftertanke, kan ikke undlade at mærke, at fortællingen, bortset fra, om begivenhederne er virkelige eller ikke, lider af ikke uvæsentlige mangler, ikke blot för og efter lakunerne, især den störste, (hele kapitlet er mere eller mindre forstyrret), hvilket i og for sig ikke er underligt, men også andre steder, hvor sådanne ikke findes.

Jeg skal tillade mig at påpege enkelte exempler herpå.

I 14, 18-28 fortælles i anledning af tvillingerne Þórleifr's og Óláfr's födsel, at deres söster Yngvildr sagde, da hun så såret på Þórleifr: »sjá ben markar spjóti spor«. Som dette står i sagaen, er det temmelig meningslöst, da der aldrig senere vendes tilbage dertil, og man får af sagaen slet ikke betydningen at vide; men det er sandelig ikke i de gamle gode sagaers ånd at lade sådanne træk ubenyttede. G. Vigf. mener i »Safn« s. 392, at det sigter til, at Þórleifr blev »lagðr geiri til bana«, hvilket er meget rimeligt. Dette viser, at forf. har fundet og benyttet gamle traditioner uden ret at forstå dem og uden at kunne stille dem i det rette lys. På en lignende måde, men dog bedre, er traditionen om »skåret i Skíði's læbe« benyttet, som også må være

ældgammel. Begyndelsen til 15. kap. må være meget forstyrret. Fortællingen er mangelfuld og forvirret, således som jeg i en note har påvist; men om dette stammer fra forf., er uvist.

Hvad det »rúnakefli« skal betyde, som i 15, 17 siges at være blevet sendt til Klaufi för hans brydekamp med Þórðr fangari, er ikke ret klart af sagaen selv; skal det betyde det, at runerne skulde beskytte Klaufi, så viser det en meget sildig tro.

Heller ikke kan man se, hvorfor beskrivelsen af Klaufi just står der, hvor den findes (18, 11-19). Den står dér i ingen organisk forbindelse med det omkringstående; man ventede den enten först eller også sidst, hvor hans drab omtales.

Fortællingen om kampen mellem Kolbeinn og Uni er meget forvirret og uden sammenhæng (19, 40-5; 20, 1-5; 21, 1-3; 17-24).

Oftere nævnes der personer, uden at man i forvejen ved noget som helst om dem, hvilket heller ikke er i den ægte sagastils ånd. Således forudsættes Ragnhildr at være læseren bekendt, 24, 16, ligeledes Bárðr sterki, 24, 64 (= Bárðr greipr 13, 59?); Geirdís i Holt og hendes sön Geiri, hvem Karl den röde dræber, uden at man heller ved det allermindste om grunden dertil, 25, 5-15. I samme kapitels begyndelse fortælles også noget om Karls og Ljótólfr's rejse ud på »Strönd«, uden at den udföres videre; hvad tågen (3. linie) skal betyde, er ikke klart.

Det venskab, der i sagaen, 24, 51, siges at have været mellem Þorsteinn svörfuðr og Skíði, antydes ellers aldrig med det mindste.

Det er også mærkeligt, at der aldrig nævnes andre sönner af Karl den röde, för end længe efter deres faders död, da arven skal deles mellem dem; dette vilde heller ikke findes i en god saga. Men navnenes ensformighed tyder også på, at de ere lavede. Forf. har havt anelse, måske traditioner om, at der var flere sönner af Karl den

röde, uden at han kendte deres navne. Sigmundr i V-Lj.s. nævnes ikke.

I slutningen af sagaen findes en bemærkning om en familie (Eyjólfr breiðhöfði's), som ikke synes at stå i fjerneste forbindelse med sagaen, og den er måske en senere interpolation. Har forf. muligvis hört til denne slægt?

Foruden disse punkter kunde der anföres en mængde lignende, men disse ere tilstrækkelige til at bevise, at redaktionen og fortællingen ikke når over det middelmådige, og netop heri ligger, foruden at det viser den sildige affattelse, et temmelig tydeligt fingerpeg om tilblivelsesmåden, således som jeg ovenfor har fremstillet den.

Hovedpersonerne, Þorsteinn svörfuðr og Karl den röde, Klaufi, Ljótólfr goði, Ásgeirr rauðfeldr og hans börn, samt Gríss gleðill kender vi fra Landnáma som historiske. Om Ljótólfr har jeg særlig talt i fortalen til min udgave xxxii–xxxiii, hvortil jeg henviser. Alle disse karakterer ere nogenlunde udprægede og nogenlunde konsekvent holdte. Dog turde det være temmelig unaturligt og urigtigt, når forf. lader Karl den röde sige til Klaufi, 21, 48-52: »Ljótólfr á marga frændr göfga um allt Ísland, ok myndim vit sitja fyrir afarkostum, ef hánum væri nökkut til meins gört, ok sel hánum nú sjálfdœmi fyrir allan saman ójafnað, þann er þú hefir gört hánum«. Således har Karl den röde aldrig talt, eller da kun for spög, end sige tænkt. Heller ikke kan Þórleifr jarlsskáld, denne voldsomme, hævnlystne mand, sige om sin fjende og forfölger, 23, 40-42: »sent mun eptir Ljótólfi, ok munu þeir veita Karli atgöngu, en ek þoli þat aldri, at svá ágætr maðr sé svikinn (!)«. De bedste og konsekventeste karakterer ere uden tvivl Karl den unges og Yngvildr's.

Det turde måske være på sin plads her at indskyde en bemærkning om Karl den unge som virkelig person. Han nævnes hverken i Ldn. eller Valla-Ljóts s., men fordi han spiller en så vigtig rolle i sagaen, og fordi fortællingen om Yngvildr's behandling uden tvivl hviler på et historisk grundlag,

så kan jeg ikke antage andet end, at denne Karl virkelig har existeret. Forf. synes overhovedet at have lavet meget få, måske ingen, af sagaens personer.

Men hvad for folk er Hrólfr nefglita, Bárðr greipr, Bárðr sterki, Höskuldr lögmaðr, Óláfr ór Óláfsfirði, Hávarðr ór Þorvaldsdal, Geirdís og Geiri?

Hvad Hrólfr nefglita angår, er det muligt, at hans person er for os så dunkel, som den er, fordi der i lakunen har ståct noget om ham; men jeg tror at kunne sige, at for selve forf. har han også været lidt uklar. Han bliver först omtalt — rigtignok ifölge min, men, som jeg tror så temmelig sikre, konjektur — i 13, 59, og så i 16, 36 som medlem af et fiskeriselskab. Siden er han hele tiden på Ljótólfr's parti, uden at sagaen siger os grunden hertil; således giver han Ljótólfr råd 18, 37; dernæst finder vi ham i fölge med denne på toget til Brekka i 19. kap., hvor han og Yngvildr siges at le sammen, 100-1 l., og i det fölgende vers siges der, at »Hrólfr nefglita tilbyder at værge konen (Yngvildr) for Klaufi«. Det er dette, som har givet mig den opfattelse af forholdet mellem Hrólfr og Yngvildr, som jeg för har fremsat; den opklarer efter min mening den rette sammenhæng meget tilfredsstillende. Forf. har havt gamle traditioner, hvori navnet Hrólfr spillede en vis rolle, uden egentlig at vide, hvad han skulde göre ud af ham; derfor er det heller ikke lykkedes forf. at give noget klart billede af ham. Jeg vil her kun pege på, at der i Valla-Ljóts s. III, 1-6 omtales èn bonde *Hrólfr*, som boede oven for Klaufabrekka og havde to sönner; »hann var göfigr maðr«, står der. Efter hans död lader hans sönner Valla-Ljótr dele det arvede jordegods mellem sig. Heraf kan det ses, at denne Hrólfr må have været omtrent Ljótólfr goði's jævnaldrende; endvidere kunde man slutte heraf, at der havde været et venskabeligt forhold mellem ham og Ljótr og da tillige mellem ham og Ljótólfr. Det turde således være rimeligt, at Hrólfr nefglita og V.-Lj.sagas Hrólfr ere identiske.

Om Bárðr greipr og Bárðr sterki kan der intet siges. Om Höskuldr lögmaðr har jeg ytret mig för.

Óláfr ór Óláfsfirði — denne »Óláfsfjörðr« kan ikke være nogen anden end den bekendte fjord af dette navn, der skærer sig ind mod vest fra Øfjorden — denne mand nævnes 13, 55 sammen med hans to brödre og 26 1-3, hvor han omtales som »mødig af alderdom«. Han er således jævnaldrende, eller så omtrent, med landnamsmanden Þorsteinn svörfuðr, og ser man på forf.s hang til at sætte stedsnavne i forbindelse med landnamsmænd, som för bemærket, kan der ikke være nogen tvivl om, at forf. med denne Óláfr har ment Óláfsfjordens landnamsmand, Landnáma's Óláfr bekkr (Ldn. s. 202). At der også her ligger noget historisk til grund for det venskabelige forhold mellem Karl den röde og denne Óláfr turde sluttes deraf, at netop denne mands sönnedattersön hedder Karl hinn rauði (Ldn. 202).

Hávarðr ór Þorvaldsdal: först nævnes »Þorvaldr ór Þorvaldsdal«, 16, 1-2, og så »Hávarðr«. 16, 27, i nogle håndskrifter, Þorvaldr i 4 andre — de må være identiske; for tredje gang nævnes han 23, 180. Jeg troede först, at navnet skulde være Þorvaldr, ifølge forf.s før omtalte tilböjelighed til at sætte lokaliteter og personer i forbindelse med hinanden; men da jeg så, at skindbladet havde *havardi*, måtte jeg anse dette sidste for at være det ægte navn. At bestemme denne mand er dog ikke nogen let sag. Jeg skal tillade mig her at anföre, hvorledes hr. docent Gísli Brynjúlfson har betragtet og benyttet denne Hávarðr i sine bemærkninger til Hávarðar saga ísfirðings s. 142: »Og hertil kommer desuden, at Navnet »Haavard« ... foruden paa Haavard Isfirding selv, ellers kun forekommer ved tre Mænd, og alle paa Nordlandet; men det mærkværdigste er dog, at en af disse, der omtales i Svarfdælasaga, netop boede i den Dal, hvor Haavard Isfirding siden bosatte sig, og derfor ogsaa meget godt kunde have hørt til hans Slægt. Denne ældre Haavard, der vistnok var en Søn af den Thorvald, som hin Dal har faaet sit Navn af ... var efter

Sagaen samtidig med den anden Hovedlandnamsmand i Svarfaðardalen . . . . ; han kunde derfor meget godt efter Slægtledene have været Bedstefader, f. Ex. (!) paa mødrene Side, til Haavard Isfirding, og dette bestyrkes endvidere derved, at denne i en af sine Viser synes at kalde sig selv en Søn af Geirdis, et Kvindenavn, der ogsaa er meget sjældent, men netop i Svarfdæla forekommer som Navnet paa en Kone der i Dalen, som forestod et Offerhus. Der er altsaa (!) ikke noget imod at antage, at Haavard Isfirdings Moder virkelig var en Geirdis og Datter (!) af den ældre Haavard i Thorvaldsdalen«. Der behöves ingen stor eftertanke for at se, at dette stykke er fantasi og ikke logik. Hvad i alverden skulde vel den aldeles ubekendte Geirdís, som nævnes i Svarfdœla, have at göre med denne sag?; hun må dog have hört til Karls modstandere, siden han dræber hendes sön, hvorimod »Hávarðr ór Þorvaldsdal« er hans gode ven. Heller ikke behöver jeg her at gendrive bevisförelsen for Hávarðr Ísfirðingr's mödrene slægt; det kommer ikke denne sag ved. Men det går ikke an således uden videre at göre »Hávarðr ór Þorvaldsdal« til en sön af Þorvaldr (Galmason), thi der er virkelig ikke den mindste grund hertil. Heller ikke er det tilfældet, at »han meget godt efter slægtledene kunde have været bedstefader f. Ex. på mödrene side til Haavard Isfirding«. Når »Hávarðr ór Þorvaldsdal« ifölge sagaen må have levet ved midten af det 10. årh. og derefter, og Hávarðr ísfirðingr dör kort efter 1000, så kan jeg ikke se, at den sidste »efter slægtledene« kunde være den förstes sönnesön. Men hvem er da denne Hávarðr? Ja, efter det, som jeg för har påvist med hensyn til »Óláfr í Óláfsfirði«, og under henblik til forf.s store ukyndighed om forholdene i det 10. årh., da han aldeles ikke ved noget om det kronologisk rigtige, (idet han f. ex., som för påvist, lader Ljótólfr goði fri til Guðmundr den mægtiges datter), så forekommer det mig ikke at være for dristigt at antage, at Svarfdœla's

Hávarðr ingen anden er end netop Hávarðr ísfirðingr selv. Deraf måtte så fölge, at forf. imellem andre traditioner fra Svarfaðardalen også har fundet denne Hávarðr omtalt som en ven af Karl d. rödes slægt, og han har da gjort ham til Karl den rödes samtidige, uden at vide noget videre om ham. Finder man dette for dristigt — jeg finder det i höj grad sandsynligt — så er der intet andet at göre end ligefrem at sige, at om denne »Hávarðr ór þorvaldsdal« ved man ellers ikke det mindste.

Alt dette, hvad jeg her har påvist, versenes forhold til sagaen, og den slette redaktion i forbindelse med forf.s kronologiske uvidenhed og uklarhed med hensyn til flere af personerne, viser nu, efter min mening, rigtigheden af oven anførte påstand om sagaens tilblivelsesmåde, og dette bestyrker igen den sildige tilblivelse, efter at den klassiske sagatid var forbi.

Dette således vundne resultat kaster nu igen et lys over sagaens förste del. Så uklare og usammenhængende traditioner, som man end i begyndelsen af det 14. årh. havde om Svafaðardalens förste 100 års historie, måtte de være endnu mere uklare om den forudgående tid, slægtens for-islandske historie. Man kan sige sig selv, at de omtrent måtte indskrænke sig til kun at fortælle om den indvandrende og dennes hjemstavn i Norge. Ikke engang hans faders navn har forf. kendt; men dette var altfor lidt til at begynde en slægts saga, en egns saga med, og just herfor måtte der laves noget stort, fortælles om store bedrifter af slægtens fader, for at disse igen kunde kaste en glans over hele familien. Men disse bedrifter bleve i forf.s pen kun en sum af almindelige forestillinger, skrevne i stil med de senere »lygasögur«. Der bliver altså ifölge denne udvikling ingen grund til at antage, at det förste stykke er af yngre dato end hele sagaen.

Jeg tror således at have godtgjort både, hvorledes denne saga er opstået og dens forhold til det historisk sande, samt det gensidige forhold mellem disse to momenter.

Heraf fölger så meget tydelig, i hvilken grad en historiker, og i grunden alle, kan og bör benytte sig af den, såvel i dens helhed som i dens enkeltheder.

Kjøbenhavn i september 1883.

Efter at oven stående var skrevet, har jeg modtaget ikke få tildels værdifulde bemærkninger om forskellige ting i sagaen og om þórleifs þáttr fra professor Th. Möbius og den i islandsk historie og literatur så vel bevandrede præst Eggert Brím til Höskuldsstaðir. Jeg tillader mig at hidsætte det vigtigste heraf. Både Brím og Möbius sér i udtrykket »sólheim« s. 74. en kristelig tanke, uden tvivl med rette. I þórleifr's vers s. 131 vil Möbius i steden for det mindre rigtige: »frægt hefir orðit þat fyrðum« læse: »frægt hefr orðit fyrðum«; men rimeligvis har verset oprindelig lydt: »frægts orðit þat fyrðum«, da *þat* nödig kan savnes.

For »allir ellri« (XIX, 60) gætter Brím på »aðrir hellri«, hvilket også vilde give en god mening. — For »nemir« (XIX, 111) antager han, at »næmir« var nok så rigtigt. — I verset s. 72 antager han, at der måske i 'brandi' (5. vl.) skjules et verbum, f. ex. 'bendi'; så vilde 'hrævagífrs-heggr' blive en mandskenning. I verset side 87—8, förste halvdel, antager han, at ordene måske kunde opfattes således: »mönnum mun þykkja mikit lok lýða, svá greiðisk (= raknar) langr heimfjöturr (= það, er fjötrar við heiminn)«; denne sætning skulde så betyde 'lífið þverr'. I XIII, 27-33 antager han endvidere, at »Vémundr« er rigtigere end »Vermundr« i henhold til, at der i Valla-Ljótssaga omtales en Þórir Vémundarson, en slægtning af Eyglu-Halli, altså af »Grundarmenn«. Var dette rigtigt, hvad det meget vel kan være, så vilde det kun tjene til at bestyrke min mening angående sagaen. — For »þeirra (konj. for »þess«) síðar« (XIII, 33) antager han, at der burde skrives »þess áðr«, hvilket jeg slutter mig fuldt ud til. — Han vil ikke gå ind på, at Stafshóll (XIII, 29) er det samme som »Austari Hóll í Fljótum«. Foruden disse ting har hr. Brím også dröftet flere punkter, hvorved han dels har bestyrket min opfattelse, dels foranlediget mig til en gjentagen overvejelse, uden at jeg dog har kunnet forandre min opfattelse.

F. J.

Scan 4991.242
Om Svarfdaela saga.
Widener Library
003367245
3 2044 084 743 178